

Kommunledningskontoret
Kommunfullmäktige

Datum:
2022-05-25

Diarienummer:
KSN-2022-00088

Handläggare:
Sara-Carin Öhman

Inlämnade interpellationer till kommunfullmäktige 30 maj 2022

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** den tredje delfrågan i interpellation om att säkerställa ensamkommande ungdomars arbetsvillkor från Lovisa Johansson (FI) inte får ställas,
2. **att** med ovan ändringar får listade interpellationer ställas och besvaras under kommunfullmäktiges sammanträde den 13 juni 2022.

Ärendet

Kommunfullmäktiges ordförande har gått igenom de inlämnade interpellationerna och lämnar här sin motivering till förslag till beslut:

I fråga om interpellation om att säkerställa ensamkommande ungdomars arbetsvillkor från Lovisa Johansson (FI) får den tredje delfrågan inte ställas.

Det framgår av interpellationens motivering att de fyra frågorna gäller ensamkommande ungdomars situation, inte gymnasieungdomars situation i allmänhet. Kommunen ansvarar för arbetsvillkor i den egna verksamheten. Kommunen har också en möjlighet att ställa olika krav på upphandlade företag. Därför får frågorna i första och andra att-satsen ställas. I fråga om enskilda personers arbetsförhållanden på den privata arbetsmarknaden är det inte en kommunal angelägenhet. Frågan i den tredje strecksatsen får därför inte ställas. De båda frågorna i den fjärde strecksatsen får ställas med avseende på kommunens verksamhet gällande praktik under gymnasietiden i allmänhet.

Inlämnade interpellationer

- Interpellation om behandlingshem som placering för underåriga som begår brott från Stina Jansson (FI)
- Interpellation om att säkerställa ensamkommande ungdomars arbetsvillkor från Lovisa Johansson (FI)

Interpellation: Behandlingsfamilj som placering för underåriga som begår brott

År 2020 genomfördes en stor satsning för att förebygga och motverka kriminalitet hos barn och unga i Uppsala. I socialnämndens verksamhetsplan och budget mellan 2021 - 2023 konstateras det att kostnaderna för barn- och ungdomsvården ökar vilket delvis beror på att fler och längre placeringar sker med stöd av LVU sker på låsta institutioner via Statens institutionsstyrelse (SiS) med anledning av grov kriminalitet och missbruk. Samtidigt rekommenderar Socialstyrelsen metoden Treatment Foster Care Oregon (TFCO) som en metod att behandla och motverka kriminalitet hos barn och unga.

Metoden utgår från att placeringen sker hos utbildade behandlingsfamiljer, snarare än på låsta institutioner eller HVB-hem (i de fall ungdomen inte dömts till slutenvård genom LSU).

Forskningsstöd visar att metoden i högre grad är verksam och bryter kriminella beteenden än andra placeringsalternativ. Socialstyrelsen framhåller att andra varianter av behandlingsfamilj som erbjuds inom svensk socialtjänst inte utvärderats vetenskapligt, och hänvisar därför enbart till TFCO som alternativ.

Med anledning av detta frågar jag ordförande för socialnämnden, Asal Gohari (S):

- Följer Uppsala kommun Socialstyrelsens alternativ att i första hand placera barn och unga hos TFCO-utbildade behandlingsfamiljer, eller sker SoL/LVU-placeringar till följd av kriminalitet i första hand på HVB-hem/tvångsvård på institution?
- Om inte alternativet används, finns det någon plan på att i första hand placera ungdomar med kriminellt beteende hos behandlingsfamiljer utbildade inom TFCO?

Stina Jansson (F!)

Interpellation: Att säkerställa ensamkommande ungdomars arbetsvillkor

I samband med den nya gymnasielagen har det vittnas om en slags parallell arbetsmarknad för ensamkommande flyktingungdomar. Lagen som ställer krav på att få jobb inom sex månader efter examen för att få stanna permanent skapar ett indirekt tvång att ta de jobb som erbjuds. Många har vittnat om att de befinner sig under olagliga arbetsvillkor där de arbetar med mycket låg lön, eller utan lön i utbyte mot mat och sovplats. Det finns exempel där ensamkommande tvingats betala tillbaka delar av sin lön till arbetsgivaren efter att den blivit utbetald. Detta sker som ett slags utbyte mot att arbetsgivaren ska intyga att de har en anställning.

Många som är anställda har svårt att öppna bankkonto eftersom de inte har permanent uppehållstillstånd, medborgarskap och LMA-kortet inte gäller som identitetshandling. Detta innebär att de inte kan få ut hela sin lön. Flera banker idag, bland annat Nordea som Uppsala kommun använder, löser inte ut stora summor kontant vilket leder till att det inte går att få ut hela lönen.

Även inför arbetslivet stöter ensamkommande ungdomar på problem med att få tag i praktikplatser innan eller efter utbildning. Utifrån deras situation är det svårt att etablera kontaktnät och komma i kontakt med potentiella praktikplatser, samtidigt som kommunala skolor ställer kraven på att elever själva ska hitta praktikplatser.

Med anledning av detta frågar jag Erik Pelling (S), ordförande i kommunstyrelsen:

- Hur säkerställer Uppsala kommun att de ensamkommande som jobbar inom kommunen och upphandlade företag tillgodoses värdiga arbetsvillkor, och inte blir utnyttjade på grund av situationen?
- Ser kommunen till att upphandlade företag betalar lön på rätt vis?
- ~~Hur ser kommunen till att ensamkommande ungdomar får ut hela sin lön?~~
- Finns det någon kommunal praktiksamordnare eller planer för liknande inom den kommunala verksamheten för de som läser på gymnasiet? Finns det något kommunen kan göra för att underlätta att alla som behöver genomföra praktik får möjlighet att göra detta?

Lovisa Johansson (F!)